

Remiss av Utkast till lagrådsremiss För barns rättigheter och trygghet

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor yttrande utgår från regeringens mål att alla ungdomar ska ha goda levnadsvillkor, makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen samt från regeringens mål att förbättra villkoren för det civila samhället.

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) tillstyrker förslaget som helhet men lämnar följande synpunkter på utkastet:

Bakgrund

MUCF har tidigare yttrat sig i relation till tvångsvård av unga i ett antal remissvar. I *slutbetänkande barn och ungas tvångsvård. Förslag till ny LVU (SOU 2015:71)* pekar myndigheten på vikten av att lyfta killars psykiska hälsa. I remissvaret till *Hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag (SOU 2020:47)* pekar myndigheten på att otydlighet kring vem som räknas som ung riskerar att försvaga ungdomsperspektivet och leda till bristande behovsanpassning. I remissvaret till promemorian *Barnets bästa vid fortsatt vård enligt LVU* tillstyrkte MUCF förslaget om en prövning av LVU i två steg samt att en ny grund för fortsatt vård införs. Myndigheten ansåg att detta stärkte barnets bästa, men efterlyste ett tydligare ungdomsperspektiv för unga 18–21 år. Myndigheten var även positiv till reglerad hemtagning, införandet av en definition av ”den unge” men efterfrågade ett mer inkluderande språkbruk i relation till pronomen. I *Alla tiders föräldraskap – ett stärkt skydd för barns familjeliv (SOU 2022:38)* ställde sig MUCF positivt till de förslag som breddade möjligheterna till adoption för familjehemsplacerade barn, inklusive adoption av en eller två familjehemsföräldrar oavsett civilstånd. I *Förbättrade möjligheter för barn att utkräva sina rättigheter enligt barnkonventionen (SOU 2023:40)* framhåller MUCF att barnanpassad information, juridiskt biträde och barns rätt att komma till tals är avgörande för att barn ska kunna utkräva sina rättigheter.

Sammantaget har MUCF lyft fram tre strategiska områden i relation till tvångsvård av barn. Vikten av ett ungdomsperspektiv och barnrättsperspektiv, trygg kontinuerlig vård och ett inkluderande språkbruk. Myndigheten bedömer att denna remiss av utkast till lagrådsremiss tagit steg framåt inom dessa områden men ser samtidigt behov av förtydliganden.

6.1 En definition av ung person och den unge införs i lagen

MUCF Definierar begreppet ung i enlighet med Sveriges ungdomspolitiska mål som en person mellan 13-25 år. MUCF ser dock även att en snävare juridisk definition i specifikt denna lag kan vara ändamålsenlig. Myndigheten vill dock betona vikten av att belysa ungas, i ungdomspolitikens mening, särskilda förutsättningar. Unga kan vara i behov av särskilda insatser för att möjliggöra etablering och ett självständigt liv. Att inte behöva lämna en stabil och trygg miljö i en livsfas där sådan stabilitet är av stor betydelse kan vara avgörande. Mot denna bakgrund efterfrågar myndigheten tydligare konsekvensbeskrivning som särskilt belyser effekterna för unga. Detta kan med fördel göras under 31.4 Konsekvenser för barn, unga, föräldrar och vårdnadshavare genom att införa ett stycke som särskilt belyser konsekvenser av lagen för unga.

7.2 Förutsättningarna för omhändertagande för vård på grund av förhållanden i hemmet och eget beteende

MUCF efterfrågar ett fördjupat resonemang om hur ungdomsperspektivet ska beaktas vid bedömningen av vilka beteenden som kan utgöra grund för omhändertagande för vård av barn och unga. Detta gäller särskilt den föreslagna formuleringen ”destruktivt beteende”. Att utmana rådande samhällsnormer kan vara en naturlig del av ungdomstiden, vilket understryker behovet av vägledning för hur begreppet ska tolkas ur ett ungdomsperspektiv. Otydlighet kring detta riskerar att leda till variationer i lagens tillämpning.

8.1 Omhändertagande för vård på grund av anknytning

När det gäller omhändertagande för vård på grund av anknytning ställer sig myndigheten positiv till att barnets anknytning till familjehemmet ges större vikt vid bedömningen av barnets bästa. Myndigheten delar uppfattningen att vårdnadsöverflyttning kan skapa en mer stabil tillvaro för barn och vill därutöver även lyfta adoption. I de fall adoption är möjligt kan detta ytterligare stärka långsiktig stabilitet. Mot denna bakgrund efterfrågar myndigheten en tydligare risk- och konsekvensanalys av hur det föreslagna rekvisitet kan komma att påverka utvecklingen av användandet av vårdnadsöverflyttningar och adoptioner.

15.2 En begäran om att omhändertagandet ska upphöra kan i vissa fall avvisas

MUCF ställer sig positiv till att den förvaltningsrättsliga principen om möjligheten att begära att ett omhändertagande ska upphöra förtydligas, liksom till att en sådan begäran i vissa fall ska kunna avvisas. Myndigheten bedömer att förslaget stärker barn och ungas möjligheter till en trygg och stabil tillvaro samt ger dem bättre förutsättningar att förutse sin närmaste framtid.

31.4 Konsekvenser för barn, unga, föräldrar och vårdnadshavare

Myndigheten bedömer att ungdomsperspektivet kan förtydligas. Genom att tydligare särskilja ungdomsperspektivet från barnperspektivet kan ungas särskilda förutsättningar

samt de konsekvenser som tvingande vård kan medföra för unga synliggöras i större utsträckning.

Övriga synpunkter

Som HBTQI-strategisk myndighet anser MUCF att pronomen bör benämnas på ett mer inkluderande sätt än han och hon, honom och henne, för att synliggöra barn och unga personer som inte identifierar sig utifrån dessa pronomen. MUCF:s förslag är att konsekvent skriva "barnet eller den unge".

I övrigt har Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor inga synpunkter.

I detta ärende har generaldirektör Magnus Jägerskog beslutat. Utvecklingsledare Andreas Björk varit föredragande. Remissamordnare Kenneth Condruk har deltagit i den slutliga beredningen av ärendet.

Magnus Jägerskog
Generaldirektör

Andreas Björk
Utvecklingsledare